

חוברת עבודה פרשת ויקרא פרקים א - ה

כתב: ר' עמיצדק שלמה
ייעוץ והכוונה: הרב גדי שר שלום
עריכה לשונית: נעמי פרחי

הקדמה לחומש

(1) מספר את האירועים לפי סדרם:

- ___ ה' הוציא את ישראל ממצרים בט"ו בניסן, לאחר שהיכה את המצרים בעשרת המכות.
- ___ לאחר 40 יום בהר, ב-יז בתמוז שבר משה רבנו את הלוחות הראשונים בגלל חטא העגל.
- ___ ישראל קיבלו את התורה ב-י' בסיוון, לאחר ציפייה רבה של 50 יום.
- ___ כבר למחרת יום הכיפורים, התנדבו ישראל לבניית המשכן.
- ___ לאחר שבירת הלוחות, משה רבנו עלה פעמיים נוספות להר סיני, וב-י בתשרי עם יש-ראל זכה לקבל את הלוחות השניים.
- ___ ב-כה בכסלו סיימו בצלאל וחכמי הלב לבנות את המשכן.
- ___ ב-כג באדר הקים משה את המשכן בפעם הראשונה ונקרא אל אהל מועד. כך הת-חילו שבעת ימי המילואים.

פרק א

(2) מדוע ה' היה צריך לקרוא למשה לבוא אל אהל מועד?

3) מה אפשר ללמוד מכך שמשה המתין לקריאת ה' להיכנס לאהל מועד?

4) מדוע נאמר "ויקרא" ולא "וידבר ה' אל משה" כמו ברוב המקומות בתורה?

5) למה זכו בני ישראל בזכות טרחתם בעבודת המשכן?

"אדם כי יקריב
מכם קרבן לה'"

6) השלם: כבר בימי הבריאה, _____, בניו של אדם הראשון, הקריבו מרצונם קרבנות לה'.

עשרה דורות אחר כך, _____ שניצל מהמבול, הודה לה' בהקרבת קרבנות רבים. "ויִבֶן נֹחַ מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיִּקַּח מִכָּל הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה וּמִכָּל הָעוֹף הַטְּהוֹר וַיַּעַל עֹלֹת בְּמִזְבְּחֹ: וַיִּרַח יי אֶת רִיחַ הַנִּיחֹחַ" (בראשית ח). בזכות קרבנות אלו, שהיו לריח ניחוח לה', כרת ה' ברית, עם נוח וצאצאיו והבטיח שלעולם לא יהיה עוד מבול על הארץ.

גם _____ הקדושים בנו שבעה מזבחות, הקריבו קרבנות, וקראו בשם ה': _____ אבינו הודה על בשורת הארץ וזרעו, _____ אבינו בנה מזבח בבאר שבע בעקבות הבטחת ה' לשמרו מפני הפלשתים, _____ אבינו בנה מזבחות ופרסם את הנסים שה' עשה בשמירה מפני לבן ועשו.

בפרשות אלו, _____ ממשיך את השושלת של האבות הקדושים, ומצווה בהקרבת קרבנות מיוחדים לציבור וליחיד. מעתה, יוקרבו הקרבנות על ידי הכהנים הצדיקים במשכן המפואר שבנו ישראל.

7) "מן הבהמה, מן הבקר ומן הצאן..." מה הם שלושת סוגי הבהמות שמהם בלבד מביאים את כל הקורבנות?

8) מהו סוג העופות שממנו בלבד מביאים קורבנות?

9) מה המיוחד בבעלי חיים אלו?

תוספת עיון

"אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קָרְבָן לַיהוָה"
רש"י: "אדם. למה נאמר, מה (=כמו) אדם
הראשון לא הקריב מן הגזל, שהכל היה שלו,
אף אתם לא תקריבו מן הגזל".

מדברי רש"י אנו למדים שכבר _____ הקריב קרבנות (אמנם הדבר
לא נזכר מפורש בפסוקים), וממנו למדים שאין להקריב קרבנות מן ה_____, אלא רק
ממה ששייך לאדם המקריב.

קורבן עולה - פרק א

(1) מאפייני קרבן עולה:

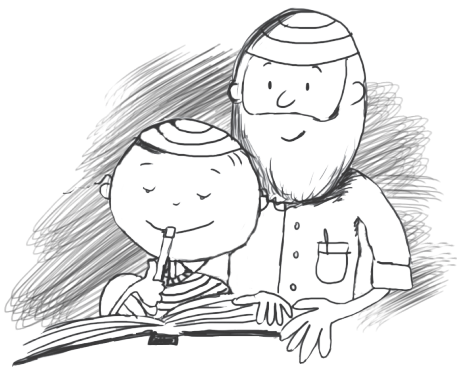
שם הקרבן	
סוג בעל החיים (מחק את המיותר)	בקר / צאן / עוף / סולת
מין הקרבן	

(2) מדוע קרבן העולה נקרא כך?

_____.

(3) בשל מה מביאים קרבן עולה?

א. _____ ב. _____.

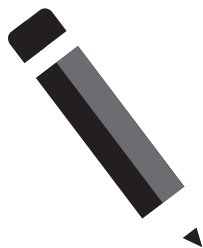

הידעת? סיבה נוספת להבאת קרבן עולה היא עברה על "לאו הניתק לעשה", כלומר, אם אדם עבר ב'לא תעשה', שיש לתקן על ידי מצוות 'עשה'. לדוגמה, העובר על "לא תגזול", יכול לתקן על ידי קיום מצוות "השב תשיב את הגזלה" (רש"י).

(4) איזו מילה בפסוק ג מלמדת ש:

יש לבדוק שאין מום או פגם בקרבן? _____

בעל הקרבן צריך להקריב את הקרבן ברצון? _____

5) לפניך שלבים שונים של קרבן עולה.

א. השלם את הפרטים החסרים!

ב. סמן בעזרת מדגש אדום את הפעולה החשובה ביותר שבעל הקרבן עושה בקרבן!

שם העבודה	באור העבודה	מבצע העבודה	המקור בפסוק
סמיכה	סומך את ידיו בחזקה על ראש הפר ומתוודה על חטאיו	בעל הקרבן	"וסמך ידו על ראש העולה ונרצה לו לכפר עליו". [פסוק ד]
שחיטה	שוחטים בצפון המזבח	כל _____	"ושחט את בן הבקר" [פסוק ה]
קבלה	את _____ הדם במזרק	הכהן	"והקריבו בני אהרן הכהנים את הדם" [פסוק ה]
הולכה	מוליך את הדם אל פִּינת ה _____	הכהן	"והקריבו בני אהרן הכהנים את הדם" [פסוק ה]
זריקה	זורק את הדם על שתי _____	הכהן	"וזרקו את הדם על המזבח סביב". [פסוק ה]
הקטרה	מעלים את חלקי הקרבן על גבי _____	הכהנים	"והקטיר הכהן את הכל המזבחה" [פסוק ט].

6) באיזה תנאי הקרבן יהווה נחת רוח לפני ה' (פסוק ט)?

7 הרב נפתלי צבי יהודה ברלין, ראש ישיבת וולוז'ין, כתב על קרבן עולה: "הקרבות מסייעים להתקדש, היינו העולה שתכליתו להשיג דעת אלקים וזהו דביקות וקדושה יתירה" (פירוש "העמק דבר" על שמות, פרק כט פסוק א). לפי דבריו, המביא קרבן עולה:

- ☐ רוצה להבין טוב יותר את _____.
- ☐ רוצה להתחזק יותר בקיום ה _____.
- ☐ היה עומד בזמן הקרבת הקרבן, ו _____ אל ה' על דברים אלו.
- ☐ היה מתוודה ומפרט את _____ (בהקרבה שנועדה לכפרה).

מחסן מילים: חכמת התורה, מתפלל, מצוות, חטאו.

8 עיין בדברי ספר החינוך, על השפעת המקום על המקריב בבואו למשכן:

"לפי שהשם ברוך הוא קבע מקום לישראל להביא שם קרבנותם ולהכין שם לבבם אליו, ומתוך קביעות המקום והגדלתו ויראתו אל לב בני אדם נפשם מתפעלת שם לטוב, והלבבות מתרככים ונכנעים לקבל שם מלכות שמים שלימה"
(פרשת "אחרי מות", מצוה קפו)

א. סמן בפסקה את המילים: "קביעות", "הגדלתו" ו"יראתו", הגורמות להתפעלות האדם.

ב. מתח קו בין הגורם לבין המעלה :

מקום השראת השכינה	·
המקום היחיד שמקריבים בו קרבנות	·
עמוד הענן ועמוד האש חופפים על המשכן ועל המקריב	·
המשכן בנוי לגובה רב	·
קביעות	·
המשכן בנוי מחומרים יקרים מאוד	·
הגדלה	·
המשכן בנוי בצורה אומנותית מיוחדת	·
המקום שבו ה' מדבר אל משה	·
הכניסה מוגבלת לאנשים מיוחדים ובזמנים מיוחדים	·
יראה	·

9) לפי ספר החינוך:

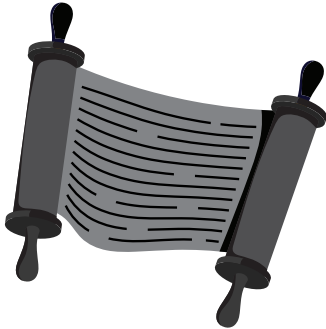
א. כיצד משתנה לב האדם? _____

ב. תן דוגמה לשינוי שחל במקריב: במה רצה להשתפר או חטא, מה קיבל על עצמו (כגון רצון להשתפר בלימוד תורה, כיבוד הורים, ביטול הנחת תפילין, קיבל על עצמו ללמוד הלכות אלו וכדו'). _____

עולת העוף פסוקים יד - יז

1) ידידיה רוצה מאוד להקריב קרבן עולה. הוא מתלבט איזה בעל חי עליו להקריב, כדי שהקרבן יהיה ראוי ומכובד לפי מעלתו וממונו. מספר בסדר עולה (מ-1 עד 3) את סוגי הקרבנות לפי מעלתם:

עוף ☐

כבש, עז ☐

פר ☐

2) לפניך השלבים השונים של קרבן עולת העוף. השלם את המילים החסרות:

מליקה	הכהן מולק את _____ העוף
מיצוי	הכהן ממצה [סוחט] את דם העוף על דופן _____
מליחה והקטרת הראש	הכהן מולח את ראש העוף ומקטירו
מוראה ושיסוע	הכהן מסיר את המוראה ומשסע את כנפי העוף.
הולכה	מוליך את העוף על גבי המזבח
הקטרה	הכהן מקטיר את העוף על גבי אש המערכה
מחסן מילים: צוואר, מליחה, הכהן, המזבח, הקטרה.	

3) מחק את המיותר: המוראה נמצאת ב- בטן / צוואר העוף, במקום כניסת ה- אוויר / אוכל, ויש להסירה יחד עם ה- מעיים / כנפיים והנוצה. הסיבה היא שעופות אוכלים מן ה- גזל / מותר, ולכן הקב"ה לא רוצה שהמוראה תוקטר על המזבח [רש"י].

4) שריפת נוצות יוצרת ריח לא נעים. אם כן, מדוע בעולת העוף מקטירים גם את הנוצות?

פרק 2 - מנחה

שם הקרבן	
סוג בעל החיים (מחק את המיותר)	בקר / צאן / עוף / סולת
מין הקרבן	

1) מה ההבדל המהותי בין הקורבנות שבפרק א לקורבנות שבפרק ב?

2) הקף את המרכיבים של קרבן מנחה: סולת / שמן זית / לבונה / אזוב

3) השלם: סולת = _____ לבן נקי ומשובח. לבונה = צמח בעל _____ טוב מאוד

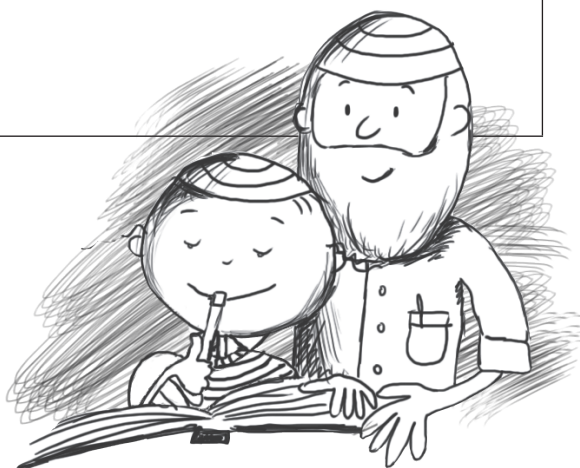
4) איזו דרגת קדושה יש לקרבן מנחה? _____.

5) בשל מה מביאים מנחת יחיד? _____.

6) מתח קו מהפסוקים אל המנחה המופיעה בהם ואל באור פרטיה:

הפסוקים	המנחה	פרטי המנחה
	· מנחת סולת	· בצק כלול בשמן, שנאפה רק לאחר קמיצה.
	· מנחת מחבת	· בוללים בשמן, אופים בתנור ולאחר מכן פותתים
	· מנחת מרחשת	[=מפוררים].
· א-ג		· בוללים במים ומעט שמן, אופים רקיקים דקים, מו- שחים בשמן ולאחר מכן פותתים.
· ד	· מנחת מאפה תנור- חלות מצות	
· ה-ו		· בוללים בשמן, מטגנים במחבת במעט שמן עד שנוצר בצק קשה ופריך. לאחר מכן פותתים.
· ז-י	· מנחת מאפה תנור - רקיקי מצות	· כמו מנחת מחבת, אלא שהטיגון בשמן עמוק ונוצר בצק רך. לאחר מכן פותתים.

מנחת סולת		מאפה תנור		טיגון	
		חלות	רקיקים	מנחת מחבת	מנחת מרחשת
בִּלְיָהַ בשמן		בִּלְיָהַ בשמן	לישה	בִּלְיָהַ בשמן	בִּלְיָהַ בשמן
		לישה	אפייה	לישה	לישה
		אפייה	משיחה בשמן	טיגון קל	טיגון עמוק
		פתיתה	פתיתה	פתיתה	פתיתה
תרמילון: חלות, קל, שמן, משיחה בשמן, עמוק					

הקף את החלקים הנכונים במשפט: ההבדל בין מנחת סולת לארבעת המנחות האחרות הוא, שמנחת סולת נקמצת לפני / אחרי האפייה בעודה בצק, וכל המנחות האחרות נקמצות לפני / אחרי האפייה או הטיגון.

8) א. מספר את עבודות המנחה לפי סדר.

ב. דיני קרבן מנחה אינם מרוכזים בכתוב על מנחה אחת, אלא נלמדים ממנחה לחברתה, מתוך כלל הפסוקים. מתח קו מהדין אל הפסוק שבו הוא מוזכר:

הפסוק	העבודה
ב .	_____ קמיצה
ג .	_____ פתיתה
ו .	_____ הגשה אל המזבח
ז .	_____ הקטרת הקמיצה
ח .	_____ אכילת השיריים על ידי הכהנים

9) מהן העבודות החשובות ביותר בקרבן מנחה? _____

10) הדגם בידך כיצד התבצעה פעולת הקמיצה!

11) איזו מן העבודות הייתה קשה והכנה היה צריך לדקדק בה במיוחד? _____

רש"י: "ונפש כי תקריב. לא נאמר נפש בכל קרבנות נדבה אלא במנחה. מי דרכו להתנדב מנחה? עני. אמר הקב"ה: מעלה אני עליו כאילו הקריב נפשו".

12) מה נוכל ללמוד על היחס של הקב"ה לקורבנו של העני? _____

13) איזה שינוי בפסוק ב מלמד את הכהנים להיזהר בכבוד העני? _____

14) ציין בפירוש רש"י:

"אזכרתה - הקומץ העולה לגבוה הוא זיכרון המנחה, שבו נזכר בעליה לטובה ולנחת רוח" (פסוק ב)

לפי הסבר רש"י, מה זו "אזכרתה" ומדוע נקראת כך?

15) לפניך פסקה המתארת בקצרה את הבאת המנחה. השלם את המילים החסרות בעזרת התרמילון:

כבר זמן רב שהילל מרגיש צורך עז _____ בעבודת ה'. הילל רוצה להביא קרבן, אך אין לו מספיק כסף לקנות אפילו _____. לאחר התלבטות ממושכת, הוא מחליט לקחת מהמעט שבידו ולעלות _____. שם הוא רוכש _____ משובחת, שמן וגם לבונה נדירה. לאחר שנטהר כראוי, הוא ניגש בצעדים מהוססים אל הכהנים, ובאותה העת מתרחק משאר המקריבים שמביאים בעלי חיים _____. יותר. הילל חושש מאוד מתגובת הסובבים ואפילו מתגובת הכהן, למראה החומרים _____ שהביא לקרבן. למרבה הפתעתו, הכהן מתפעל מאוד מכך שהילל היה מוכן _____ על ממונו המועט בשביל לקנות קרבן. הכהן אפילו אומר שבעיני ה', המעשה שלו נחשב כאילו הקריב את _____, והסולת שהילל הביא חשובה ממש כמו _____ של העשיר. אכן, יום גדול ומיוחד הוא יום זה להילל!

תרמילון: להתחזק, עוף, לירושלים, סולת, יקרים, הזולים, לוותר, נפשו, הפר.

16) איזה איסור נלמד מפסוק יא? _____

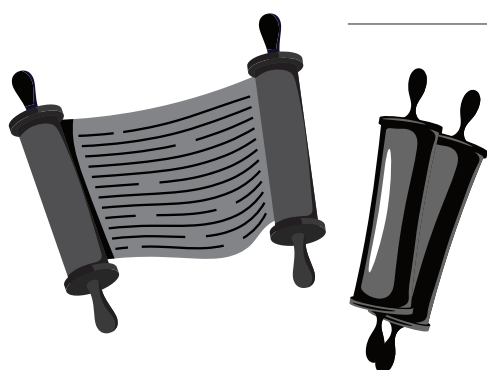
17) הקף את שני "קרבנות ראשית" שכן מכילים חמץ ודבש פירות?

א. הביכורים.

ב. מנחת העומר.

ג. שתי הלחם בשבועות.

18) האם שני קרבנות אלו עולים על המזבח? _____

19) לפניך משפט מ"ספר החינוך" המסתתר בכתב עברי קדום. גלה את המשפט בעזרת טבלת המקרא: (הטעם לאיסור נעלם מאוד ואנו מקיימים אותו כגזירת מלך!)

כ	י	ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א
ך	ז	⊕	⊖	I	Υ	≡	◁	↗	↖	↘
ת	ש	ר	ק	צ	פ	ע	ס	נ	מ	ל
ץ	ו	4	φ	ח	ך	○	⊕	↗	↖	ל

המשפט:

4	Υ	⊕	ז	↘	ל	↖	○	⊕	≡
Υ	↗	↘	Υ	↘	↖	↖	ל	○	↗
			↖	ז	↖	ז	ז	φ	↖
ץ	4	ז	I	↗	ך	Υ	ץ	Υ	↘
							ך	ל	↖
						!			

20) איזה חיוב נלמד מפסוק יג?

מובאת מהתבואה _____ שמבשילה בשדה.

☐ אם תרצה להקריב - משמע רשות.

☐ כאשר תקריב - משמץ חובה.

3) מה ההבדל בין המנחות המוזכרות בתחילת הפרק למנחת העומר?

4) מהם המרכיבים של מנחת העומר?

1. _____ 2. _____ 3. _____

(5) מתח קו ממילה לביאורה:

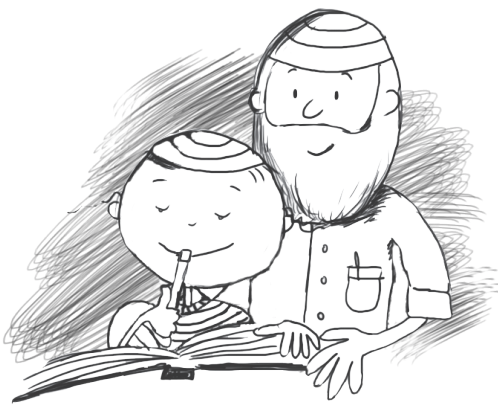
אביב	•	תבואה לחה
קלוי	•	טחון
באש		
גרש	•	מיובש באש
כרמל	•	תבואה שהבשילה ראשונה

6) מתי מקריבים את קרבן העומר?

7) את מה מתיר העומר באכילה?

8) על מה מודים ישראל לה' בהבאת מנחת העומר?

9) הגמרא במסכת ראש השנה מלמדת:

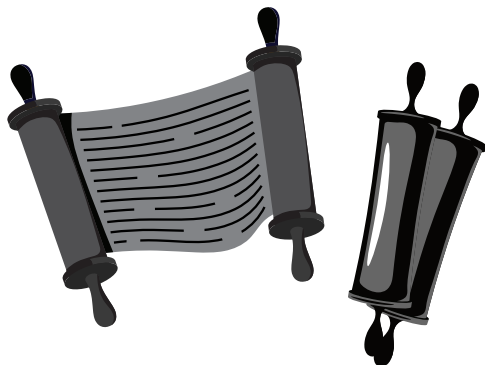

תניא, אמר רבי יהודה משום רבי עקיבא: מפני
מה אמרה תורה הביאו עומר בפסח - מפני
שהפסח זמן תבואה הוא; אמר הקדוש ברוך
הוא: הביאו לפני עומר בפסח, כדי שתתברך
לכם תבואה שבשדות. (תלמוד בבלי, מסכת
ראש השנה, דף טז עמוד א)

* מהי שאלת רבי עקיבא?

* מתי הוא זמן התבואה?

* במה מתברך עם ישראל בזכות מנחת העומר שבפסח?

קורבן שלמים פרק ג

שם הקרבן	
סוג בעל החיים (מחק את המיותר)	בקר / צאן / עוף / סולת
מין הקרבן	

(1) בשל מה מביאים קרבן שלמים?

(2) בפסוקים א - ב נאמר: "וְאִם זֶבַח שְׁלָמִים קָרְבְּנוֹ ... וְסִמֶּךָ יָדוֹ עַל רֹאשׁ קָרְבְּנוֹ".

- האם יש סמיכה בקרבן שלמים? _____
- האם בזמן הסמיכה המקריב מתוודה על חטא? _____
- אם כן, מה היה אומר מביא הקרבן בשעת הסמיכה? נציין בדברי הרמב"ם: "וְיִרְאֶה לִי שְׂאִינֹי מִתְּוֹדָה עַל הַשְּׁלָמִים, אֲכָל אוֹמֵר דְּבָרִי נִשְׁבַּח" השלם: בשעת הסמיכה 'הבעלים' אומר _____

בשלוש השאלות הבאות הקף את התשובות הנכונות:

- איזה בעל חי אינו משמש לקרבן שלמים? פר / כבש / עז / עוף.
- איזה מין ראוי לקרבן שלמים? זכר / נקבה / זכר או נקבה.
- ההבדל בין קרבן שלמים לקרבן עולה הוא, שבקרבן עולה כל הבשר עם העור / כל הבשר חוץ מהעור מוקטר לה', ואילו בקרבן שלמים מקטירים רק את העור / החלב / הכליות / היותרת על הכבד, וכל שאר הבשר נאכל בקדושה.

(6) חכמים כינו את החלקים המוקטרים: _____

7) איזה חלק נוסף מהכבש מקטירים בשלמים, וכיצד הוא מכונה בפסוק? _____

8) איזו דרגת קדושה יש לקרבן שלמים? _____

9) השלם בטבלה את ההבדלים בין קודשים קלים (כגון שלמים) לקודשי קודשים [כמו מנחה עולה וחטאת]:

קודשי קלים	קודשי קודשים	
מקום השחיטה	בכל ה_____	רק ב_____
למי מותר לאכול מהקרבן	לכל _____	רק ל_____
היכן מותר לאכול את הקרבן	בכל _____	ב_____ בלבד

10) אילו שתי מצוות "לא תעשה" צווה ה' את בני ישראל, הכתובות בפסוק האחרון של פרק ג? _____

11) לעומת הקרבנות שהוזכרו קודם לכן, הכול שותפים בקרבן שלמים (הקף את החלקים הנכונים במשפט):

על המזבח מקטירים את האמורים / חזה ושוק / שאר הבשר, הנהנים מקבלים את האמורים / חזה ושוק / שאר הבשר, ובעל הקרבן - את האמורים / חזה ושוק / שאר הבשר.

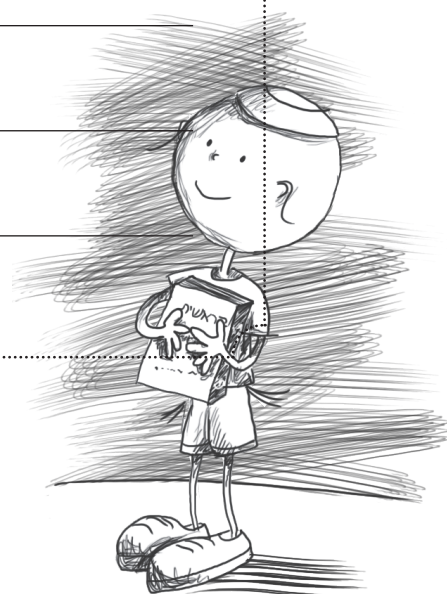
12) עיין בפסוקים שבפרשת "ראה" המתארים את השמחה בהבאת השלמים:

"וְשִׂמְחֶתֶם בְּכָל מְשָׁלַח יְדְכֶם אֶתֶם וּבְתִיכֶם", "וְשִׂמְחֶתֶם לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם וּבְנֵיכֶם וּבְנֵי בְתֻלֵיכֶם וְעַבְדֵיכֶם וְאִמָּתֵיכֶם וְהָלוּ אֲנֹכִי בְּשִׁעְרֵיכֶם וְהָגַר וְהִיתוּם וְהָאֲלֻמָּה אֲשֶׁר בְּקִרְבְּכֶם."

סמן במדגש את כל האנשים שעל בעל הקרבן לשתף באכילת קרבן שלמים.

13) תאר את השמחה שבהבאת השלמים. שים לב בחיבורך לכלול את סיבת הבאת הקרבן, וחמש דמויות מסוגי האנשים שסימנת בפסוק.

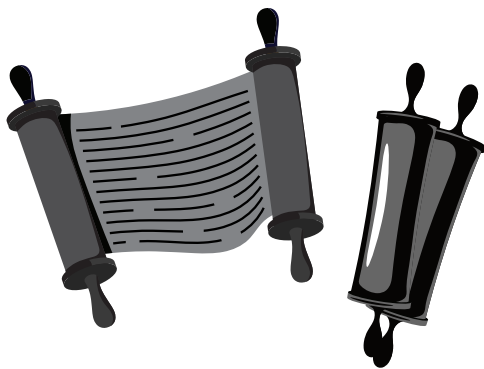

קרבן חטאת פרק ד

1) ראשית נברר מי חייב להביא קרבן חטאת.

"נִפְּשׁ כִּי תִחַטָּא בְּשִׁגָּגָה מִכָּל מִצְוֹת יְיָ אֲשֶׁר לֹא תַעֲשִׂינָהּ וְעָשָׂה מֵאַחַת מֵהֵנָּה" (פסוק א)

- א. מהמילים "תִּחַטָּא בְּשִׁגָּגָה" אנו למדים שהחטא נעשה ב _____.
- ב. מהמילים "מִכָּל מִצְוֹת יְיָ אֲשֶׁר לֹא תַעֲשִׂינָהּ" אנו למדים שזוהי מצוות "עשה" / "לא תעשה".
- ג. תן חמש דוגמאות למצוות "לא תעשה":

_____ *

_____ *

_____ *

_____ *

_____ *

2) האם כל מצוות "לא תעשה" שאדם נכשל בשגגה מחייבת להביא קרבן חטאת?

מתח קו מחלקי התשובה של רש"י אל ביאוריהם.

דברי רש"י	ביאור
· פירשו רבותינו	· אותה עברה בשוגג, מחייבת חטאת.
· אין חטאת באה	· פירשו חכמינו זיכרונם לברכה, שהם מעבירי התורה שבעל פה ממשה רבנו עד ימינו
· אלא על דבר	· מקריבים קרבן חטאת רק
· שזדונו - לאו וקרת	· בגלל עברה של
· ושגגתו - חטאת	· "לא תעשה" במזיד ונענשים בכרת

3) לפניך 5 מצוות. סמן X ליד שתיים מהן, שאינן מחייבות להקריב חטאת:

☐ חילול שבת

☐ אוכל חמץ בפסח

☐ לא קרא קריאת שמע

☐ גנב

☐ אוכל ביום הכיפורים

4) מדוע על האדם להביא קרבן בשל עברה שעשה בשגגה?

5) בכל קורבנות החטאת, מהי הפעולה החשובה ביותר שצריך לעשות בעל הקרבן?

6) כיצד מתוודים? נעיין בשתי פסקאות שכתב הרמב"ם:

"צונו להתודות על החטאים והעונות שחטאנו לפני האל יתעלה ולאמר אותם עם התשובה, וזה הוא הודו, וכוונתו שיאמר אנא השם חטאתי עויתי פשעתי ועשיתי כך וכך. ויאריך המאמר ויבקש המחילה בזה הענין לפי צחות לשונו".
(ספר המצוות לרמב"ם מצות עשה עג)

"וכן בעלי חטאות ואשמות, בעת שמביאין קרבנותיהן על שגגתן או על זדון, אין מתכפר להן בקרבנם, עד שיעשו תשובה, ויתוודו וידו דברים שנאמר 'והתודה אשר חטא עליה'".
(רמב"ם הלכות תשובה פרק א)

א. סמן בדברי הרמב"ם את שלושת הפעלים של העברה.

ב. האם מספיק לומר מילים אלו? סמן את המשפט ממנו משתמע שיש להוסיף עליו.

ג. סמן את התנאי לכך שהקרבן מכפר.

חטאת כהן משיח פסוקים ג - יב

	שם הקרבן
בקר / צאן / עוף / סולת	סוג בעל החיים (מחק את המיותר)
	מין הקרבן

1) מי הוא כהן משיח, ומדוע נקרא כך?

2) רבי יצחק אברבנאל מבאר את מעלת הכהן הגדול:

"הכהן המשיח שהוא בחכמה ובלמוד
ובהוראה היחיד הגדול שבאומה"

סמן במדגש את שלושת המעלות שיש לכהן הגדול, המובחר שבאנשי האומה.

3) באיזו עברה נכשל הכהן הגדול?

4) כיצד יתכן שכהן גדול נכשל בחטא כזה?

הנה תשובה, אך המילים שבה אינן כתובות בסדר הגיוני! גלה את התשובה על ידי כתיבת המילים בסדר הגיוני:

למרות, היות, הגדול, הכהן, מובחר, "בחכמה, הכי, ובהוראה",
נכשל, מורכבת, הלכתית, בשאלה.

הקרבת קרבן זה, היתה נעשית ברושם רב. עצם הידיעה שהכהן הגדול בכבודו ובעצמו עומד להקריב קרבן על הוראת הלכה שנכשל בה, הייתה יוצאת דופן. לראות את הכהן הגדול סומך את ידיו על הפר הגדול, ומתוודה בקול בוכים מלא התרגשות וחרטה - חוויה זו הייתה מותירה רושם עז בלב כול הנוכחים!

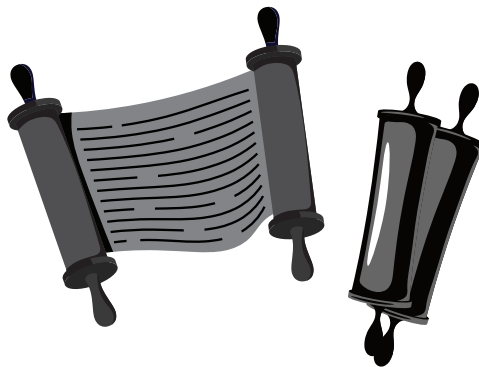
למה מעורר הכהן הגדול את העם על ידי הקרבת קרבנו?

(6) השלם את המילים החסרות בפסוקים ה-ז:

{ה} "וְלָקַח הַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ מִדָּם הַפֶּר וַהֲבִיֵּא אֹתוֹ אֶל _____ : {ו} ... וְהָזָה מִן הַדָּם שֶׁבַע פְּעָמִים לִפְנֵי יְיָ אֶת פְּנֵי הַקֹּדֶשׁ: {ז} וַיָּתֵן הַכֹּהֵן מִן הַדָּם עַל קַרְנוֹת מִזְבֵּחַ הַסָּמִים לִפְנֵי _____ אֲשֶׁר בָּאֵהֶל מוֹעֵד"

עבודת הדם הייתה נעשית בתוך אוהל מועד, לכן חטאת כהן משיח היא חטאת פנימית / חיצונית.

(7) הקף את החלקים הנכונים במשפט: בחטאת כהן משיח האיברים / כל האיברים מוקרבים על מזבח החיצון, ושאר הבשר נשרף על מזבח הפנימי / מחוץ למחנה. קרבן זה הוא קודשים קלים / קודשי קודשים.

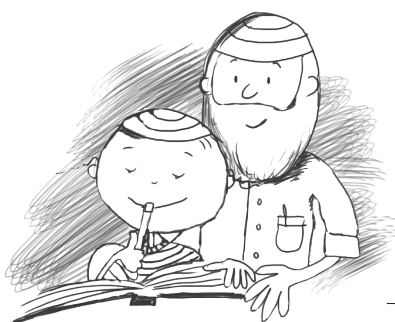

8) לפניך השלבים של הקרבת חטאת פנימית. מתח קו מעבודת הקודש אל הפסוק שבו היא מופיעה:

העבודה	הפסוק
• סמיכה וידי	• " ולקח הכהן המשיח מדם הפר" [פסוק ה]
• שחיטה	• "וסמך את ידו על ראש הפר" [פסוק ד]
• קבלת הדם	• " ושחט את הפר לפני ה'" [פסוק ד]
• הולכת הדם אל הקודש	• "ונתן הכהן מן הדם על קרנות מזבח קטורת הסמים לפני ה'" [פסוק ז]
• הזייה (7 פעמים כנגד הפרוכת)	• "והזה מן הדם שבע פעמים לפני ה' את פני פרוכת הקודש" [פסוק ו]
• נתינה (הדם על 4 קרנות מזבח הפנימי)	• " ולקח ... מדם הפר והביא אותו אל אוהל מועד" [פסוק ה]
• הקטרת האמורים	• "ואת כל חלב פר החטאת ירים ממנו...והקטירם הכהן על מזבח העולה" [פסוקים ח-י]

תוספת עיון

9) מה פרוש: "אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם"? נציין בדברי רש"י:

"כשהכהן גדול חוטא, אשמת העם הוא זה, שהן תלויין בו לכפר עליהם ולהתפלל בעדם, ונעשה מקולקל"

א. לפי דברי רש"י, במי תלוי עם ישראל?

ב. במה "תלויין בו"?

ג. חשוב: האם ראוי שהכהן הגדול יכפר ויתפלל עבור עם ישראל לפני שכיפר על עצמו?

ד. עיכוב זה, בתפילה על עם ישראל, הוא הנזק הגדול (=אשמה) שנגרם לעם!

10) האברבנאל מסביר מה ניתן ללמוד מכך שהכה"ג מקריב דווקא פר (מצא את המשפט המסתתר. התחל מהמילה "הכה", והמשך למילה המתאימה הבאה משמאל, מימין, מלמעלה או מלמטה):

מהכהן	הגדול	בתשובה	כיוון	כולו	מחוץ
ה'!	ילמדו	לשוב	שהקרבת	ונשרף	למחנה
אל	שאר	החוטאים	הפר	גדול	כך
ליבו	שהכה"ג	בראותם	היא	עסק	ייוודע
בכל	איש	כולם	התעוררות	ותהיה	הדבר
שב	הא-לקים	של	לתשובה	העם	לכל

חטאת הקהל פסוקים יג - כא

שם הקרבן	
סוג בעל החיים (מחק את המיותר)	בקר / צאן / עוף / סולת
מין הקרבן	

1) "עדת ישראל" המוזכרים בפסוק יג "אלו" _____ " (השלם על פי דברי רש"י).

2) מדוע מכונים הסנהדרין גם "עניי הקהל"? _____

3) כיצד נכשלו הקהל בחטא? מספר את האירועים לפי סדרם:

הסנהדרין טעו בשגגה בדבר הלכה. ☐

כל העם או רובו נכשלו בשגגה בחטא זה. ☐

הסנהדרין הורו לעם לנהוג כפי שפסקו בטעות. ☐

הידעת? בלשון חז"ל קרבן זה מכונה "פר העלם דבר של ציבור", משום שזהו פר שהציבור מביא, משום שהסנהדרין טעו והטעו בדבר הלכה.

4) השלם: למרות היות הסנהדרין _____ התורה בדור, נכשלו בהוראת הלכה _____

5) הקף את החלקים הנכונים במשפט: חטאת הקהל קריבה רק כאשר הציבור נכשל בשגגה / במזיד, בעבירה של עשה / לא תעשה, שזדונה מלקות / כרת, כמו בכל קרבן חטאת

6) אין חובה להביא קרבן בכל מקרה של טעות בהוראת הסנהדרין! אלא רק במקרה ש (השלם בעזרת התרמילון את לשון הרמב"ם): תרמילון:

שְׂבָעִים	"הָיָה הַמִּזְבֵּחַ בֵּית דִּין הַגָּדוֹל שֶׁל _____ וְאַחַד
רָבָן	וְהָיָה רֹאשׁ _____ עֲמֻהָ בְּהוֹרָאָה
יְשִׁיבָה	וְהָיָה כָּלן רֹאשִׁין _____
לְהוֹרָאָה	וְיָטְעוּ כָּלן אוֹ _____ בְּדָבָר זֶה שֶׁהוּרָו בּוֹ
בְּפְרוּשׁ	וְיֹרֵו _____, וְיֹאמְרוּ לָעָם: מִתְרִין אַתֶּם לַעֲשׂוֹת"

7) מי סומך ידיו על הקרבן ומתוודה, הרי כל הציבור חטאו? _____

8) השלם בעזרת מחסן המילים:

בשעה שהיה מתפרסם כי שלושה מחכמי הסנהדרין עומדים לסמוך את ידיהם על הקרבן, הייתה התעוררות גדולה בקרב העם כולו. כל השבטים ידעו את מעלותיהם של זקני הסנהדרין: אַנְשֵׁים חֲכָמִים _____ מְפֻלְגִין בְּ- _____ הַתּוֹרָה בְּעֲלֵי דִעָה _____, שְׂרֹחַ הַבְּרִיּוֹת _____ מֵהֶם, גְּבוּרִים בְּמַצּוֹת, לֵב אֲמִיץ לְהַצִּיל _____, יִרְאֵי אֱלֹקִים, _____ אַחֲרֵי הַצֶּדֶק, אוֹהֲבֵין אֶת ה' _____, ועוד הרבה מעלות מיוחדות.

כאשר הזקנים התוודו ופרטו את טעותם בהוראה, הייתה ניכרת אהבתם את התורה והזהירות במצוותיה. כאשר הזכירו את הנזק הגדול שנגרם לרוב השבטים, בלטה אהבתם ודאגתם הגדולה לכל יהודי.

מתוך ההתבוננות בזקנים בשעה שהתוודו, התעורר בלב כל אחד מישראל החשק ללימוד התורה ולדקדוק במצוותיה.

מחסן מילים: וְגִבּוֹנִים, מְרָבָה, חֲכָמִת, עֲשׂוּק, נוֹחָה, רוֹדְפִין, אֶמֶת

9) הקף את התשובה הנכונה: חטאת הקהל היא חטאת פנימית / חיצונית, והיא קודשים קלים / קודשי קודשים.

10) מי עושה את כל עבודות הקרבן בחטאת הקהל? _____

11) מדוע רק הכהן הגדול עושה את העבודות? _____

13) פסוק יט: "וְאֵת כָּל חֶלְבוֹ יָרִים מִמֶּנּוּ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ"

הקף את המילים הנכונות במשפט:

בפסוק זה מוזכר שיש להקטיר את ה'יותר' / כבד / חלב, ואילו ה'יותר' / כבד / חלב אינם מוזכרים.
אם כן, מה דינם?

נציין ברש"י. מתח קו מלשון רש"י לביאור דבריו:

לשון רש"י

ביאור דבריו

· ואע"פ שלא פירש כאן יותרת ושתי כליות,	· ומדוע לא נכתב בתורה בפירוש?
· למדין הם
מ(ה)פסוק!"וְעָשָׂה לְפָר
כְּאִשֹּׁר עָשָׂה לְפָר הַחֲטָאת
כֵּן יַעֲשֶׂה לוֹ".	· ומפני אהבתו (של הקב"ה) לאוהבו (עם ישראל), לא האריך בתיאור חטאו וכפרתו.
· ומפני מה לא נתפרשו בו,	· ואע"פ שלא כתב בפירוש מה דין ה'יותרת ושתי הכליות
· תנא דבי ר' ישמעאל,	· חז"ל ענו בשם תלמידיו של רבי ישמעאל
· משל למלך שזעם על אוהבו,	· דינם נלמד מהפסוק הבא, שיש לעשות לפר הקהל כמו שעושים לפר כהן משיח
· ומיעט בסרחונו מפני חיבתו	· בעזרת משל: הדבר דומה למלך (=הקב"ה) שכעס על אוהבו (=ישראל, שנכשלו בהוראה)

חטאת נשיא פסוקים כב - כו

שם הקרבן	
סוג בעל החיים (מחק את המיותר)	בקר / צאן / עוף / סולת
מין הקרבן	

הפסוק נפתח כך: "אֲשֶׁר נָשִׂיא יַחֲטָא"

1) מיהו "נשיא"? _____

2) מדוע נכתב בתורה "אשר נשיא יחטא", ולא "אם נשיא יחטא", כפי שנכתב על כהן משיח ועל חטאת הקהל?

3) מדוע משבחת התורה דווקא את המלך שמביא קרבן על שגגתו?

נציין קצת במעלת המלך. כך פוסק הרמב"ם:

"כְּבִיד גָּדוֹל נוֹהֵגִין בְּמֶלֶךְ. וּמְשִׁימִין לוֹ אֵימָה וְיִרְאָה
בְּלֵב כָּל אָדָם... אֵין רוֹכְבִין עַל סוּסוֹ. וְאֵין יוֹשְׁבִין עַל
כִּסְאוֹ."

א. כיצד יש לנהוג במלך? _____

ב. האם קל למלך להודות על טעותו לפני הציבור? _____

ג. מדוע? _____

4) דווקא בגלל הקושי המיוחד של מלך להודות בטעות, הוא זוכה לשבח בתורה על צדקותו וענוותנותו. הנה כך מתאר הרמב"ם את המעלות הראויות למלך בישראל:

המידה	לשון הרמב"ם
	"יְהִיָּה חֹנֵן וּמְרַחֵם לְקַטְנִים וְגְדֹלִים. ...
	וְיִחוּס עַל כְּבוֹד קָטָן שֶׁבְּקַטְנִים. וְשִׁמְדָּבָר אֶל כָּל הַקָּהָל בְּלִשׁוֹן רַבִּים וְדָבָר רַכּוֹת. ...
	לְעוֹלָם יִתְנַהֵג בְּעֲנָוָה יִתְרָה. ...
	בְּעֵת שֶׁיֵּשֶׁב הַמֶּלֶךְ עַל כִּסֵּא מַלְכוּתוֹ כּוֹתֵב לוֹ סֵפֶר תּוֹרָה לְעַצְמוֹ... לֹא יִזְזַז מִלְּפָנָיו... יוֹצֵא לַמַּלְחָמָה וְהוּא עִמּוֹ. נִכְנָס וְהוּא עִמּוֹ. יוֹשֵׁב בְּדִין וְהוּא עִמּוֹ... יְהִיָּה עוֹסֵק בַּתּוֹרָה וּבְצִרְכֵי יִשְׂרָאֵל בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה"

העתק לעמודה המתאימה בטבלה, את המידה המתאימה לכל מעלה של המלך:
רחמן, עניו, מכבד את העם, עוסק בתורה.

5) נקרא את הפסקה הבאה:

בדומה לכהן גדול, גם שמועה על מלך שהודה בטעותו בהלכה, עושה רושם רב בעם. אנשים רבים באים לראות את המלך ופמלייתו המכובדת בהגיעם לביהמ"ק. הכהן ווידאי מקבל בכבוד רב את המלך הבא עם מלוויו, שומריו ומשרתיו. הכהן משבח את המלך על התשובה שעשה, וכולם מתרגשים לראות ולשמוע את המלך מתוודה בלב שלם על טעותו.

מה גורמת תשובת המלך לעם?

6) השלם על פי פסוק כג: הנשיא מביא "שְׁעִיר עִזִּים" _____ תָּמִים" לקרבן חטאת, בגלל גזירת הכתוב.

7) בשל איזו עברה מביא מלך קרבן חטאת? _____

8) הקף את התשובה הנכונה:

- א. חטאת נשיא היא חטאת פנימית / חיצונית, והיא קודשים קלים / קודשי קודשים.
- ב. את הדם בחטאת חיצונית נותנים על שתי / ארבע קרנות מזבח החיצון / הפנימי, ואת שאר הדם שופכים אל יסוד המזבח.
- ג. את האמורים והחלבים מקטירים על המזבח / שורפים מחוץ למחנה.

9) פסוק כו מסתיים במילים: "וְכִפֹּר עָלָיו הַכֹּהֵן מִחַטָּאתוֹ וְנִסְלַח לוֹ".

מהמילים "ונסלח לו", המוזכרות כאן בפעם הראשונה, אנו למדים שמטרת קרבן חטאת היא לגרום לאדם לעשות _____ על חטאו, ואז הקב"ה _____ לו.

חטאת קבועה של אדם רגיל פסוקים כז - לה

לאחר שלמדנו מהי דרך התשובה למנהיגי הדור, מלמדת התורה דרך תשובה גם לכל אדם מישראל.

1) "וְאִם נָפֶשׁ אֶחָת תִּחַטָּא בְּשָׁגָגָה מֵעַם הָאָרֶץ".

למי הכוונה "מעם הארץ"? (סמן את התשובה הנכונה)
כהן הדיוט / תלמיד חכם / יהודי פשוט / כל התשובות נכונות.

2) השלם על פי פסוק כג: היחיד מביא "שְׁעִירַת עִזִּים תְּמִימָה _____" לקרבן חטאת, בגלל גזירת הכתוב.

3) השלם:

- א. חטאת יחיד היא חטאת _____ והיא קודשים _____.
- ב. את הדם בחטאת חיצונית נותנים על _____ קרנות מזבח ה _____ ואת שאר הדם שופכים אל יסוד המזבח.
- ג. את האמורים והחלבים מקטירים על ה _____.

4) נקרא את הסיפור הקצר הבא:

שמעון הצטער מאוד כאשר התברר לו שנכשל בשאגה ובכך חילל את השבת. בשעה שהקשיב לדרשה של הרב אחרי תפילת שבת בבית הכנסת, הוא הבין שעליו לעשות תשובה. שמעון פנה לרב, והרב הציע לו לקבל על עצמו להתמיד בלימוד הלכות שבת. בהדרכתו של הרב, שמעון גם רכש שיעיר עזים בממון רב, בדק אותה מכל מום, ועלה איתה ירושלימה. בירושלים הוא פגש כהן -תלמיד חכם ונעים הליכות. הכהן הזכיר לשמעון את הפסוק מעשרת הדברות: "זכור את יום השבת לקודשו" ותיאר באוזניו כמה טובה מתנת השבת שקיבלו ישראל מרבוננו של עולם. שמעון התרגש מאוד למשמע דברי הכהן. בזמן שסמך ידו על השעירה, התוודה שמעון וקיבל על עצמו להקפיד יותר בשמירת השבת. הוא גם הודה לה' על כך שנודע לו ששגג, ובזכות ידיעה זו היה יכול לשוב בתשובה ולכפר על חטאו. כבר בשבת שלאחר מכן, כששמעון ובני משפחתו היו מסובין בסעודת שבת, הוא התחיל ללמוד עמם את ל"ט אבות המלאכה, יחד הם שרו שירי שבת, וזכו להרגשה מיוחדת ומרוממת.

- א. כיצד הרגיש שמעון כאשר נודע לו שחילל שבת? _____
- ב. מה הציע הרב לשמעון לקבל על עצמו לנהוג בעתיד? _____
- ג. מה גורמת הוצאת הממון לחוטא? _____
- ד. ממה התרגש שמעון בביהמ"ק? _____
- ה. האם שמח שמעון כשנודע לו ששגג, מדוע? _____
- ו. באיזה אופן קיים שמעון את מה שקיבל על עצמו? _____

סיכום החטאות שבפרק ד:

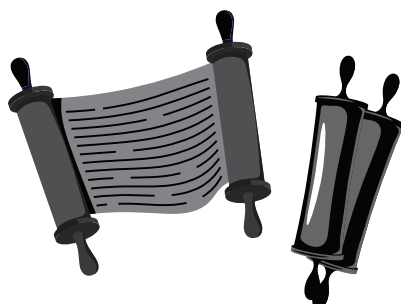
1) התורה מפרטת שני סוגי חטאות: חטאת _____ ו _____

2) מה ההבדלים המרכזיים בין חטאת פנימית לבין חטאת חיצונית? סמן V במקום המתאים בטבלה:

הזאת הדם		הבשר		
בקודש	מזבח החיצון	נשרף מחוץ למחנה	נאכל לכהנים	
				בחטאת פנימית
				בחטאת חיצונית

3) אילו חטאות הן "חטאות פנימיות" ואילו הן "חטאות חיצוניות"?

מתח קו משם החטאת אל סוג החטאת

פרק ה

קורבן עולה ויורד פסוקים א - יג

1) השלם בעזרת מחסן המילים:

השבים _____ שפגשנו עד עתה, הקריבו "קבועה" לכפרתם. החטאת נקראת קבועה, משום שהכול _____ בה, והכול צריכים להביא _____ לקרבן.

בפסוקים הבאים (א-יג) נלמד, שיש מצבים שבהם אפשר להתחשב במצבו _____ של השב בתשובה, והתורה מאפשרת לו להביא קרבנות _____ יותר. כך עשה הקב"ה עם ישראל ונתן לכל אחד אפשרות לחזור בתשובה בלא תלות במידת ממונו.

לכן, הקרבן מכונה "עולה ויורד", משום שהוא משתנה לפי מצבו הכלכלי של האדם. עשיר מביא _____, עני - _____, ועני שבעניים - _____.

מחסן מילים: בתשובה, חטאת, בהמה, זולים, בתשובה, חסד, הכלכלי, שווים, בהמה, עוף, סולת

2) על כמה סוגי עברות מביאים קרבן עולה ויורד? 2 / 3 / כל סוגי העברות.

3) מהן העברות שבגללן מביאים קרבן עולה ויורד (הקף את התשובות הנכונות)?

א. שבועת העדות

ב. שבועת ביטוי

ג. חילול שבת

ד. טומאת מקודש וקודשיו

ה. גזל

4) **שבועת העדות** (מתח קו מהמשפט אל המילה המשלימה אותו):

ראו	·	ראובן ושמעון ראו שלוי _____ מיהודה.
שיקרו	·	בצר לו, תבע יהודה את לוי בבית דין, ואמר שראובן ושמעון _____ מה קרה.
גנב	·	בית הדין קרא לראובן ושמעון כדי לספר _____ מה ראו.
ולהעיד	·	ראובן ושמעון _____, וטענו שלא ראו כלום. הם אף נשבעו על כך לשקר.
חומרת	·	לאחר מכן, כשהתבררה להם _____ המעשה שעשו, הודו במעשה.
עולה	·	בי"ד הורה להם להביא קרבן _____ ויורד.

5) מדוע ישנה חומרה כפולה בשבועה זו? _____

6) איזו מצוות עשה ביטל? _____

7) פירוש המילה "אֶלֶּה" הוא _____.

8) שים לב! האם ראובן ושמעון נשבעו בשוגג או במזיד? _____

טומאת מקדש וקודשיו

9) להבנת החטא ניעזר ברש"י (פסוק ב):

"או נפש אשר תגע וגו' (בכל דבר טמא).

ולאחר הטומאה הזו

יאכל קודשים,

או יכנס למקדש,

שהוא דבר שזדונו כרת,

ונעלם ממנו. הטומאה"

- א. כיצד נטמא האדם? _____
- ב. מה עשה האדם לאחר שנטמא? _____ או _____
- ג. מה עונשו על העושה זאת במזיד? _____
- ד. מאיזו מילה בפסוק למדים שעניין הטומאה נשכח ממנו? _____
- 10) האם אפשר לומר על אדם כזה, שהתכוון כיאות לבית המקודש? _____

11) קרא נא את המשל של "ספר החינוך":

משל לפלטרין (=ארמון) של מלך, שמרחיקין ממנו כל איש צרוע ונמאס בגופו או אפילו במלבושיו, וכעין מה שכתוב (אסתר ד ב): "כי אין לבוא אל שער המלך בלבוש שק".

א. לפי "ספר החינוך", מדוע חמורה מאוד הכניסה בטומאה למקודש?

היא שבועה של אדם שהיה קל בלשונו ונשבע "להרע או להיטיב". דהיינו, שנשבע לעשות (=להיטיב) או לא לעשות (=להרע) מעשה מסוים בעתיד, אך לא קיים את שבועתו. כך גם בשבועה על מעשיו בעבר.

12) בטבלה שלפניך יש 4 דוגמאות לחטא בשבועת שפתיים. סמן אחר כל משפט באיזה סוג של חטא מדובר, האם הוא: להרע או להיטיב, וכן האם היה בעבר או עתיד להיות.

המשפט	להרע	להיטיב	עתיד	עבר
נשבע שיאכל למחרת, אך לבסוף שגג ולא אכל.				
נשבע שלא יאכל למחרת, אבל עבר בשוגג על שבועתו ואכל.				
נשבע שלא נסע אתמול, אך התברר שנסע.				
נשבע שנסע לפני חודש, אולם התברר שלא נסע.				

13) כאמור, למרות החומרה שבשלוש העברות הללו, הקלה התורה עם השב בתשובה. נציין ברמב"ן כדי להבין את הסיבה לכך:

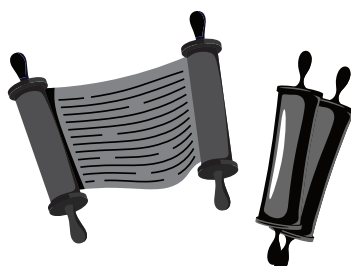
"הקל הכתוב על החוטא באלו,
להביא קרבן עולה ויורד,
ויתכן שהטעם:
בשבועות - מפני שאין חייבי כריתות,
ובטומאת מקדש וקודשיו - מפני שהוא טועה בדבר
מצוה,
כי הכהן האוכל קודשים,
(והאיש)הבא למקדש להשתחוות או להקריב קרבן,
עוסק הוא במצוה, ודעתו (=כוונתו) לשמים".

א. העתק את המשפט מהרמב"ן:

- התורה הקלה על הנכשל בשבועות אלו, מפני ש.....
- התורה הקלה על הנכשל בטומאת מקדש וקודשיו, מפני ש....., ועוסק ב....., ודעתו ל.....

14) נאמר בפסוק ד: "וְהָיָה כִּי יֵאָשֵׁם לְאַחַת מֵאַלֶּה וְהִתְוַדָּה אֲשֶׁר חָטָא עָלָיָהּ".

- א. איזו הלכה מופיעה בפסוק זה?
- ב. סמן את המילה בפסוק.
- ג. באיזה שלב של הבאת הקרבן על הבעלים לקיים מצווה זו? סמיכה / שחיטה / הקטרה.

15) "ספר החינוך" (מצווה קכג) מזכיר לנו את דרך התשובה של החוטא :

"יעשה תשובה בכל כחו, ויגדר עצמו בהרבה גדרים,
ויביא קרבן לקבע הדבר בלבו שלא יכשל בו עוד".

תן עצה לשב בתשובה, כיצד לגדור את עצמו לבל יכשל שוב:

	שבועת העדות
	טומאת מקודש וקודשיו
	שבועת ביטוי שפתיים

16) איזה קרבן מביא עשיר? _____

17) איזה קרבן מביא דל (עני)? _____

18) הקף את האפשרות הנכונה:

ראשית, מקריבים את קרבן העולה / חטאת, ואחר כך את קרבן העולה / החטאת.

19) איזה קרבן מביא דל שבדלים [=עני שבעניים]? _____

20) מה ההבדל בין מנחת הסולת המוזכרת בפרק זה למנחות שבפרק ב, ומדוע? _____

21) מספר לפי סדרן את עבודות חטאת העוף:

מליקה	
מיצוי הדם	
אכילת כהנים	
הזאה	

קורבנות אשם פסוקים יד - כו

קרבן אשם מעילות פסוקים יד-טז

"נִפְשׁ כִּי תִמְעַל מֵעַל וְחָטְאָה בְּשִׁגָּגָה מִקֹּדֶשׁ יְיָ"

1) העתק את פירוש רש"י (פסוק טו, דיבור המתחיל "וחטאה בשגגה"): לחטאו של האדם שמעל: _____

"כָּל קֹדֶשׁ מִזִּבְחֵךְ, בֵּין קֹדֶשׁ קֹדֶשׁ בֵּין קֹדֶשׁ קָלִים, אֲסוּרִין בְּגָזָה וְעִבּוּדָה. שְׁנֵאֲמַר (דברים טו יט) 'לֹא תַעֲבֹד בְּכָכֹר שׁוֹרְךָ וְלֹא תִגָּז בְּכוֹר צֹאֲנֶךָ' (רמב"ם הלכות מעילה).

מהם שני האיסורים שמזכיר הרמב"ם במעילה? צמר ו _____

2) השלם את החסר בעזרת המילים שבתרמילון:

אלישיב חלל _____ בשגגה. כאשר התברר לו כי חטא, הצטער מאוד ש _____, והקדיש _____ על מנת להביא אותה לקרבן _____. אבל אלישיב לא נהג באחריות, ושכח שהקדיש את הכבשה. הוא גזז ממנה את _____ והכין ממנו בגד. עתה התחייב אלישיב גם בקרבן אשם _____!

תרמילון: מעילות, הצמר, חטאת, כבשה, נכשל, שבת.

3) מה הן שלוש הכפרות שצריך לעשות אדם שמעל?

(מתח קו מהפסוק להסברו, ותן כותרת לכל כפרה בעזרת המילים שבמחסן).

- לשלם את ערך הדבר שנהנה מממנו לקופת ההקדש בבית המקדש - לשלם קנס לקופת ההקדש בבית המקדש - להביא קרבן אשם מעילות.	וְאֵת אֲשֶׁר חָטָא מִן הַקֹּדֶשׁ וְשָׁלַם	_____
	וְאֵת חֲמִישְׁתּוֹ יוֹסֵף עָלָיו וְנָתַן אֹתוֹ לַכֹּהֵן	_____
	וְהֵבִיא אֶת אֲנָשׁוֹ לִי אֵיל תְּמִים מִן הַצֹּאן	_____

מחסן מילים: קרן, חומש, אשם.

5) לאשם מעילות יש להביא כבש / איל / פר, ממין זכר / נקבה, בן שנה / שנתיים / שלוש.

6) האם השב בתשובה צריך לסמוך את ידיו על האשם ולהתוודות?

א. לא, אין לו סיבה להתוודות.

ב. וודאי, כל מביאי החטאות והאשמות מתוודים על חטאם, שיתכפר להם.

ג. סומך ידיו אך בלא וידוי.

"וְכֵן בָּעֲלֵי חַטָּאוֹת וְאֲשָׁמוֹת בָּצֵת שְׂמִיכָאִין קִרְבָּנֵיהֶן עַל שִׁגְגָּתוֹ
אֲזַל עַל זִדּוֹנָן אִין מִתְּכַפֵּר לָהֶן בְּקִרְבָּנָם עַד שִׁיעֲשׂוּ תְּשׁוּבָה וְיִתְּנוּ
יָדֵי דְבָרִים שְׂנֵאֲמַר (ויקרא ה ה) 'וְהִתְּוֹדָה אֲשֶׁר חָטָא עָלֶיהָ'."

(רמב"ם הלכות תשובה)

תוספת עיון

7) איזה ערך כספי צריך להיות לאיל כדי שיתקבל כקרבן? נציין ברש"י:

"בערך כסף שקלים. שיהא שוה שתי סלעים."

הבה נראה כיצד דייקו חכמינו זיכרונם לברכה, שהשווי הוא שני סלעים דווקא!

א. חשוב: המילה "שקלים" כתובה בלשון יחיד / רבים.

ב. המספר הקטן ביותר בלשון רבים הוא _____.

ג. לו היה רצוי מספר גדול יותר, היה נכתב כן במפורש.

"וְאִם נִפְּשׁ כִּי תִחַטָּא וְעִשְׂתָּהּ אֶחָת מִכָּל מִצְוֹת יְיָ אֲשֶׁר לֹא תַעֲשִׂינָהּ וְלֹא יָדַע וְאָשָׁם וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ "

1) הבה נעיין בפירוש רש"י לפסוק יז, כדי להבין באיזה מקרה מדובר.

העתק את האות מהשורה שבדברי רש"י לשורה המתאימה בביאור:

לשון רש"י		ביאור	
ר	מי שבא ספק כרת לידו		ולא ידע אם עבר על איסור כרת או לא
ק	ולא ידע אם עבר עליו אם לא,		אדם שהתלבט האם לפניו איסור כרת
נ	כגון חלב ושומן לפניו,		והוא חשב שאולי שתיהן מותרות
ב	וכסבור ששתיהן היתר,		לדוגמה: היו לפניו שני מאכלים, חלב (אסור באיסור כרת) ושומן (מותר באכילה),
ש	ואכל את האחת,		ואז אמרו לו שאחד מהמאכלים היה של חלב, האסור באיסור כרת,
א	אמרו לו אחת של חלב היתה,		ואכל אחד משני המאכלים
ת	ולא ידע אם זו של חלב אכל,		עליו להביא קרבן אשם תלוי
מ	הרי זה מביא אשם תלוי		אבל הוא לא ידע האם אכל את החלב.
י	ומגין עליו		אך אם לבסוף יתברר שאכל מהחלב, יהיה חייב להביא גם קרבן חטאת.
ל	כל זמן שלא נודע לו שודאי חטא,		כל עוד הוא לא יודע בוודאות שאכל את החלב,
ו	ואם יודע לו לאחר זמן יביא חטאת		קרבן זה מגן עליו מן העונש,
המילים שהתקבלו בביאור:			

(2) חשוב! מה היה צריך לעשות אדם שהתלבט אם הוא עלול לעבור על האיסור החמור של כרת?

_____.

(3) האם אדם מביא אשם תלוי כאשר ברור בלא ספק שעבר על איסור כרת?

_____.

(4) השלם: דווקא בגלל הספק, אדם עלול לא לחזור _____, משום שהוא מהרהר בלבו:
"אולי באמת לא _____" לפיכך, הבאת הקרבן בכוחה לגרום לתשובה שלמה, על עצם
_____ של חטא חמור, ולכן עליו להביא קרבן יקר יותר מקרבן _____!

(5) אם לאחר שהביא אשם, נודע לו שעבר על איסור כרת בוודאי, האם צריך להביא חטאת? _____

(6) לאשם מעילות יש להביא כבש / איל / פר, ממין זכר / נקבה, בן שנה / שנתיים / שלוש.

(7) בעניין זהירות מהספק, מלמדנו רש"י (פסוק יז) על ענייני שכר ועונש:

ולא ידע ואשם ונשא עונו.

ר' יוסי הגלילי אומר:

הרי הכתוב ענש את מי שלא ידע,

על אחת כמה וכמה שיעניש את שידע.

א. סמן בדברי רש"י את הנענש יותר.

רבי יוסי אומר:

אם נפשך (=רצונך) לידע מתן שכרן של צדיקים,

צא ולמד מאדם הראשון,

שלא נצטווה אלא על מצות לא תעשה, ועבר עליה,

ראה כמה מיתות נקנסו עליו ולדורותיו,

וכי איזו מדה מרובה, של טובה או של פורענות?

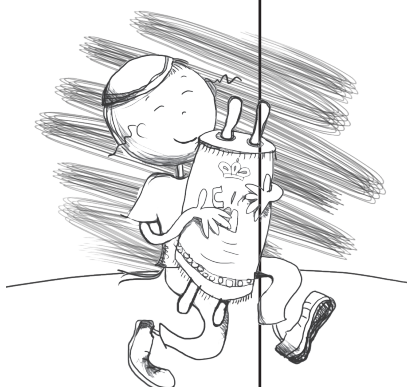
הוי אומר מדה טובה! אם מדת פורענות המעוטה, ראה כמה מיתות

נקנסו לו ולדורותיו, מדה טובה המרובה, היושב לו (=הנמצע) מן

הפיגולין (=קרבן שנפסל) והנותרות (=קרבן שנשאר לאחר הזמן)

והמתענה ביום הכיפורים, על אחת כמה וכמה שיזכה לו ולדורותיו

ולדורות דורותיו עד סוף כל הדורות.

ב. מהמסופר על אדם הראשון אנו למדים כי יש להיזהר עד מאוד מן העברות / המצוות, כיוון שנקנס ב עונש / שכר לדורות.

ג. מידה טובה / פורענות מרובה ממידה של טובה / פורענות.

ד. אם אדם הראשון נענש כל כך, קל וחומר שהנמנע מן העברות יזכה לשכר / יחויב בעונש מאת ה' יתברך, הוא, צאצאיו וצאצאי צאצאיו עד סוף כל הדורות.

תוספת עיון

ר' עקיבא אומר:

הרי הוא (=הפסוק) אומר:

על פי ב' עדים או ג' עדים וגו',

אם מתקיימת העדות בשנים למה פרט לך הכתוב בג',

אלא להביא שלישי (=שהצטרף לשניים הראשונים) להחמיר עליו ולעשות דינו כיוצא באלו (=כמו השניים האלו) לענין עונש והזמה,

אם כך ענש הכתוב לנטפל (=למצטרף) לעוברי עבירה כעוברי עבירה,

על אחת כמה וכמה שישלם שכר טוב לנטפל לעושי מצוה כעושי מצוה.

ה. כאן לימדונו חכמינו זיכרונם לברכה את טוב ה' וחסדיו. גם ה _____ לעושי המצווה, אף אם הוא עצמו לא _____ מצווה, יזכה _____ טוב.

ר' אלעזר בן עזריא אומר:

"כי תקצור קצירך בשדך ושכחת עומר בשדה",

הרי הוא אומר למען יברכך וגו',

קבע הכתוב ברכה למי שבאת על ידו מצוה בלא ידע,

אמור מעתה היתה סלע (=מטבע) צרורה בכנפיו (=קשורה בשולי בגדיו),

ונפלה הימנו,

ומצאה העני ונתפרנס בה,

הרי הקב"ה קובע לו ברכה!

ו. ר' אלעזר מלמדנו שהמאבד את ה _____ זוכה ל _____ מצווה, על אף שלא
נתן לעני את הצדקה ב _____ כמו שהחקלאי מתברך, למרות שלא ידע כי
שכח _____ בשדה. עד כדי כך מרובה טוב ה' לעם ישראל!

קורבן אשם גזילות פסוקים כ - כו

נפתלי עבד בספינה של זבולון. במשך שבועות ארוכים הפליג עמו בלב ים, ועזר בכל
ענייני המסחר של זבולון. כאשר שבו ארצה, קיווה נפתלי לקבל את שכרו, כדי לפרנס
את משפחתו. אך כבר כשעגנו בנמל החל זבולון משתמש מנפתלי בטענות שונות
ומשונות. נפתלי הצטער מאוד, שכן אשתו וילדיו היו זקוקים לאוכל ולבגדים.

בצר לו, פנה נפתלי לבית הדין ותבע את זבולון, אולם גם שם העז זבולון ושיקר
שאינו חייב דבר, ואף נשבע לשקר על כך!

אין פלא שלהפלגה הבאה נפתלי לא הצטרף וזבולון הפליג לבדו. אולם בזמן
שהספינה שטה בלב ים, פקדה אותו סערה, והוא נאבק בה לבדו. לאחר שבקושי
ניצל מהסערה, הוא הבין עד כמה היה כפוי טובה כלפי נפתלי שממש סיכן את עצמו
בעבור שכרו. זבולון התחרט על הצער שגרם לנפתלי, ועוד יותר על כך שנשבע לשקר
בשם ה' בבית דין.

מיד לאחר שחזר זבולון לחוף מבטחים, הוא רץ לנפתלי, שילם לו את שכרו ופייסו על
הצער שגרם לו. לאחר מכן, בא זבולון לבית הדין והתוודה על חטאו. הדיינים הוכיחו
אותו על מעשהו, אך גם שיבחו את רצונו לשוב בתשובה. כיוון שכבר שילם את חובו,
נותר לזבולון לשלם קנס חומש לנפתלי, ולהקריב קרבן אשם גזילות בבית המקדש.
רק לאחר שסמך ידיו על האיל, אמר וידיו בדמעות והקריב קרבן - רק אז הרגיש
זבולון את ליבו מתנקה מהחטא שבידו.

1) ענה על השאלות:

- א. למה ציפה נפתלי בשובו מההפלגה? _____
- ב. מדוע היה חשוב כל כך לנפתלי לקבל את שכרו? _____

ג. מה הבין זבולון בים, שגרם לו להתחרט?

ד. סמן אלו עברות מחייבות את זבולון בתשובה:

ואהבת לרעך כמוך / לא תגזול / ריבית / שבועת שקר

(2) זבולון התחייב לשלם _____ ו _____ לנגזל, ו _____ לקרבן.

(3) תורתנו הקדושה מזהירה אותנו לא רק על שכר שכיר, אלא על ענייני ממון אחרים שיש להיזהר בהם בין אדם לחברו. מתח קו מלשון הפסוק אל נושא הממון שכיחש ונשבץ עליו לשקר:

· כיחש בעמיתו בפיקדון	· אבידה
· בתשומת יד	· שכר שכיר
· גזל	· הלוואה
· עשק את חברו	· פיקדון לשמירה
· מצא אבדה וכיחש בה	· גזל ממון

(4) "נִפְּשׁ כִּי תַחַטָּא וּמַעֲלָה מַעַל בִּי וְכִחַשׁ בְּעֵמִיתִי"

מדוע נאמר בתורה שהמכחש בממון עמיתו מעל בה, הרי אין זה ממון הקודש?

(5) מספר לפי הסדר בפסוקים:

וְאֵת אֲנָשׁוֹ יָבִיא לִי, אֵיל ☐

וְהָשִׁיב אֶת הַגִּזְלָה אֲשֶׁר גָּזַל ☐

וְחִמַּשְׁתִּיו יֹסֵף עָלָיו ☐

6 מצא את הסיבה לסדר זה. התחל מהמילה "התורה" והמשך למילה הבאה שמתאימה מימין, שמאל, מלמעלה או מלמטה:

הקרוב.	לה'.	אשם	קרוב	יביא	אז
לו	הסיבה	את	ישיב	שקודם	ורק
יכפר	היא,	הגזילה	התורה	הקפידה	חברו,
אז	שהשב	ויתקן	את	החטא	כלפי
רק	לא	יוכל	להביע	חרטה	בוידוי
הגזלה.	את	השיב	לא	עדיין	אם

7 כיצד מחשבים את מידת החומש?

קרא את ההסבר:

החומש אינו מחושב כחמישית של הקרן, כפי שרגילים. לדוגמה: אם הקרן 100 ₪, אין מוסיפים 20 ₪ (שהם חמישית של מאה), אלא מוסיפים 25 ₪. סה"כ - 125 ₪. 25 ₪ מתוך 125, הם חמישית (חומש) מתוך הסכום הכולל, שהם רבע של הקרן.

8 איזה דין מיוחד מלמדנו רש"י מהמילה "לו" שבפסוק "לֹאֲשֶׁר הוּא לוֹ יִתְּנֶנּוּ בַּיּוֹם אֲשֶׁמָתוֹ" (פסוק כד)?

בפרשה זו נפגשנו במעמד הנפלא של הקרבת הקרבנות בבית המקודש.

מתח קו מתחילת המשפט אל המשכו:

הקרבנות מעוררים את האדם להיות עובד ה':	בעשיית תשובה, בהטבת דרכיו, בהודיה לה', ובהתחזקות בלימוד תורה.
עצם ההגעה לבית המקודש, עם כל הפאר וההדר שבו, היתה גורמת	היה מדבר על ליבו של המקריב, ומעודד אותו להתעלות ולשוב בתשובה.
הכהן, שהיה תלמיד חכם ובעל מידות טובות,	להתפעלות גדולה והתרככות הלבבות לקבל עול מלכות שמים.
האפשרות להביא קרבנות, ולכפר על חטאים, מלמדת אותנו	על דרכי טובו וחסדיו של הקב"ה.

משימת סיכום

- בחר אחד מן הקרבנות שנלמדו בפרשה, וכתוב עליו סיפור.
- בסיפור, תן ביטוי לאחד מן המשפטים שלעיל.
- שים לב לשלב בסיפור:

- « מושגי זמן ומקום
- « דמויות של השב בתשובה והכהן.
- « סיבה להבאת הקרבן.
- « תהליך התשובה או ההודאה של המקריב.
- « ביטויי רגש כגון: שמחה, חרטה, צער, התפעלות וכדומה, או מחשבות.

Handwriting practice lines consisting of 20 horizontal lines within a dotted border.

נסיים בדברי הרמב"ם: "והחקים הן המצות שאין טעמן ידוע... וכל הקרבוותא גלן
מכלל החקים הן. אמרו חכמים שבשגיל צבדת הקרבוותא העולם עומד!"